

Yrkehögskolestuderandes ekonomiska och sociala situation 2022

Vi gör studier möjligt.

CSN

Yrkeshögskolestuderandes ekonomiska och sociala situation 2022

Centrala studiestödsnämnden (CSN)

Producent

CSN, Enheten Kunskap om studiestödet
851 82 Sundsvall
060-18 60 00

Kontaktperson

Sofia Lennerth
060-64 52 66
sofia.lennerth@csn.se

Webbsida

www.csn.se/om-csn/statistik-och-rapporter.html

Sammanfattning

Denna studie handlar om hur studerande på yrkeshögskola med studiemedel upplever sin ekonomiska situation, sin studiesituation och sin hälsa. En av Centrala studiestödsnämndens (CSN) övergripande uppgifter är att följa och analysera de studerandes sociala och ekonomiska situation, för att säkerställa att myndigheten har god kunskap inom området.

Den ekonomiska situationen är bra – för de flesta

Majoriteten av de studerande på yrkeshögskola upplever att deras ekonomiska situation är bra. Upplevelsen av ekonomin är dock något sämre än bland studerande vid andra skolformer, vilket kan bero på att studerande vid yrkeshögskola i genomsnitt är äldre, oftare har barn och högre boendekostnader. Fyra av tio studerande menar att deras ekonomi är ganska dålig, dålig eller mycket dålig. Män bedömer oftare än kvinnor att de har en bra eller mycket bra ekonomi under studietiden. Det kan bland annat förklaras av att en högre andel kvinnor har ekonomiskt ansvar för barn.

Drygt en tredjedel tycker att studiemedlen räcker till

Bland dem som tar studielån är det drygt en tredjedel som bedömer att studiemedlen helt täcker levnadsomkostnaderna. Äldre studerande och studerande med barn har svårast att få studiemedlen att räcka till.

Andelen som rekryteras med hjälp av studiemedlen, det vill säga de personer som inte eller troligen inte hade börjat studera om de inte hade kunnat få studiemedel, är högre vid yrkeshögskola än inom andra skolformer. Det visar att studerande på yrkeshögskola i högre grad rekryteras av studiemedlen. Det kan sannolikt bero på att de har högre levnadsomkostnader än andra studerande och därför kan vara mer beroende av studiestöd för att kunna försörja sig.

Hälften arbetar vid sidan av studierna

Omkring hälften av de studerande arbetar vid sidan av sina studier. Det är inte lika vanligt att arbeta vid sidan av studierna bland studerande vid yrkeshögskola som bland högskolestuderande. Många utbildningar inom yrkeshögskolan har långa praktikperioder på heltid, vilket kan göra det svårt att arbeta vid sidan av studierna.

Det är mer vanligt att kvinnor arbetar vid sidan av studierna, än att män gör det. Kvinnor arbetar också i högre utsträckning inom det område de utbildar sig. Det är också mer vanligt att studerande med bara bidragsdelen arbetar, jämfört med dem som även tar lånedelen.

Boendekostnaderna ökar för de studerande

Vi ser att boendekostnaderna hänger nära samman med vilken livssituation man befinner sig i. Studerande på yrkeshögskola är ofta äldre, har barn och bor i högre

utsträckning i bostadsrätt eller villa än studerande inom andra skolformer. Vår undersökning genomfördes när bankerna började höja sina bolåneräntor, vilket kan vara en förklaring till att boendekostnaderna för de studerande på yrkeshögskola har ökat.

Det framtida yrket är den vanligaste anledningen till studier

Yrkeshögskolestuderande ger totalt sett intryck av att trivas bra med sina studier. De flesta är målmedvetna, har en ljus bild av framtiden och räknar med att studierna kommer att hjälpa dem till ett yrke de vill ha.

Den andel som uppger att de börjat studera för att få ekonomiskt stöd, för att kunna försörja sig, har fördubblats jämfört med tidigare undersökningar och ligger nu på 12 procent. Detta är troligen ett resultat av den ökade arbetslöshet som covid-19-pandemin fört med sig, samt den ekonomiska utvecklingen i samhället.

Distansundervisningen har påverkat studiesituationen

En klar majoritet upplever studiesituationen som bra eller mycket bra. Andelen studerande som lyckas helt med sina studier har ökat.

Samtidigt har covid-19-pandemin påverkat studiesituationen. Trots att covid-19 vid tiden för undersökningen inte ansågs som en allmänfarlig och samhällsfarlig sjukdom, var det fortfarande många som studerade på distans på grund av pandemin. Ofrivilliga distansstudier har visat sig ha en negativ inverkan på studiesituationen.

De flesta mår bra

Hälsosituationen bland studerande på yrkeshögskola är god och ungefär tre fjärdedelar mår bra eller mycket bra. Studierna verkar också förbättra hälsoläget något för dem som väljer att inleda studier på yrkeshögskola.

En låg andel studerande har svåra hälsobesvär. Bland dem som upplever besvär är det vanligast med trötthet, oro och sömnsvårigheter, följt av nedstämdhet och huvudvärk.

Yrkeshögskolestuderande är mindre stressade än högskolestuderande. Skillnaderna i stressnivå beroende på kön och ålder är också mindre bland studerande på yrkeshögskola än i befolkningen i stort. Samtidigt finns det naturligtvis många enskilda studerande, även på yrkeshögskola, vars hälsa påverkas kraftigt av både studieförhållanden och ekonomiska bekymmer.

Innehåll

1. Inledning	7
1.1. Syfte.....	7
1.2. Studerande vid yrkeshögskola.....	7
1.3. Undersökningen.....	7
1.4. Covid-19-pandemins och samhällsutvecklingens påverkan.....	9
1.5. Rapportens struktur	9
2. Den ekonomiska situationen under studietiden	10
2.1. Drygt hälften har en bra ekonomi.....	10
2.2. En tredjedel tycker att studiemedlen är tillräckliga	12
2.3. Kvinnor arbetar oftare vid sidan av studierna.....	13
2.4. Boendekostnaderna har ökat.....	16
3. Studiesituationen	18
3.1. Bäst studiesituation för studerande på plats	18
3.2. De flesta lyckas helt med studierna	20
3.3. Studier på yrkeshögskola ökar chansen till arbete.....	20
4. De studerandes hälsa	22
4.1. De flesta mår bra	22
Referenser	26
Bilaga. Population, urval och svarsfrekvens	27
Bilaga. Bortfallsanalys	28
Bilaga. Enkäten	31
Bilaga. Tabellbilaga(redovisas separat)	

1. Inledning

1.1. Syfte

En av Centrala studiestödsnämndens (CSN) övergripande uppgifter är att följa och analysera de studerandes sociala och ekonomiska situation, för att säkerställa att myndigheten har god kunskap inom området.¹

Denna studie handlar om hur studerande med studiemedel på yrkeshögskola upplever sin ekonomiska situation, sin studiesituation och sin hälsa.

1.2. Studerande vid yrkeshögskola

Tre av fyra studerande vid yrkeshögskola väljer att nyttja studiemedel, vilket innebär att de antingen kan ha bara bidragsdelen eller även ta lån. Hösten 2021 var det 77 procent av de studerande vid yrkeshögskola som hade studiemedel, varav 59 procent tog lån. Det är mer vanligt att kvinnor tar studiemedel och studielån.²

Jämfört med studerande på universitet och högskola är yrkeshögskolestuderande i genomsnitt äldre. Detta innebär vissa skillnader i deras livssituation. Äldre studerande har till exempel oftare barn och därmed högre hushållsutgifter.

Yrkeshögskolan innefattar hundratals olika utbildningar inom en mängd områden. Vissa yrkeshögskoleutbildningar är korta kurser, men de flesta är program på mellan ett och tre år. Gemensamt för de flesta utbildningar på yrkeshögskola är att de är utformade för att fylla ett tydligt behov av yrkeskompetens på arbetsmarknaden. Det är också vanligt att de innehåller en hel del praktik.³

1.3. Undersökningen

Undersökningen som denna rapport baseras på avser studerande med studiemedel, det vill säga både de som bara har bidrag och de som även tar lån, för studier på yrkeshögskola i Sverige. Studerande utan studiemedel ingår alltså inte i undersökningen.

Undersökningens resultat baseras på inkomna svar från en enkätundersökning. Respondenterna har fått studiemedel på minst halvtid under höstterminen 2021 och våren 2022. De studerande kan även ha haft studiemedel för studier inom andra skolformer under samma period.

När vi i den här rapporten skriver om studerande, avses gruppen studerande med studiemedel vid yrkeshögskola, om inget annat anges.

¹ 5 § förordningen (2017:1114) med instruktion för Centrala studiestödsnämnden.

² CSN (2022)

³ Myndigheten för yrkeshögskolan (u.å.)

1.3.1. Urval

De studerande valdes ut genom ett stratifierat slumpmässigt urval. Syftet med urvalsförfarandet var att säkerställa att de grupper som valts ut inte blev för små, något som skulle kunna försämra studiens kvalitet. I och med detta förfarande blev vissa mindre grupper överrepresenterade i urvalet. Svaren på enkätundersökningen har därför viktats, så att antalet observationer är proportionerligt till deras storlek i utsköningen.

I bilagan *Population, urval och svarsfrekvens* redogör vi för antalet studerande i populationen och i urvalet, samt det faktiska antalet svarande på enkäten.

1.3.2. Sammanställning av resultaten

Resultaten har framför allt sammanställts med utgångspunkt i hur respondenten har besvarat frågorna i enkäten. De svaren kan dock skilja sig från våra egna registeruppgifter. Exempelvis finns det studerande som enligt vårt register bedriver studier med studiemedel, men som enligt enkätsvaren inte bedriver några sådana studier.

Vår bedömning är att respondentens svar är mer rättvisande än registeruppgifterna, i och med att det har gått en viss tid mellan det tillfälle då registeruppgifterna togs fram och tidpunkten för när enkäten besvarades.

1.3.3. Analys av svarsfrekvenser och bortfall

Enkäten skickades ut den 11 april 2022 till 5 570 studerande. Insamlingen av enkätsvar pågick till och med den 12 maj 2022 och under insamlingstiden skickade vi ut fyra påminnelser. Totalt svarade 2 670 studerande på enkäten, vilket innebär en svarsfrekvens på 48 procent.

Bortfallet av svar medför en försämrad datakvalitet och påverkar resultatens tillförlitlighet negativt. Vi har därför bearbetat resultaten genom att vikta dem utifrån hur många svar som kommit in, i jämförelse med hur många som finns i studerandegruppen i verkligheten. Viktningen ökar svarens representativitet och därmed också undersökningens kvalitet.

Konfidensintervall redovisas i rapportens diagram samt i den separata bilagan *Tabellbilaga*. Vi har även gjort en bortfallsanalys som presenteras i bilagan *Bortfallsanalys*.

1.3.4. Jämförelser med tidigare år

I resultatredovisningen och i bilagan *Tabellbilaga* presenterar vi även resultat från enkätundersökningar vi genomfört tidigare år. De baserar sig på yrkeshögskolestuderande med studiemedel i Sverige, enligt samma principer som i den här undersökningen.

Under åren 2007 till 2017 skickade vi ut enkäten vartannat år till studerande på samtliga utbildningsnivåer och inom alla skolformer samtidigt. Enkäten skickades under dessa år även till studerande både i Sverige och utomlands, samt till studerande både med och utan studiemedel. Med anledning av detta var det under denna period också ett lägre antal yrkeshögskolestuderande med studiemedel i Sverige som besvarade enkäten, jämfört med i denna undersökning. Det kan innebära att resultaten

för tidigare år är mer osäkra och att konfidensintervallen kan vara större än för de resultat som avser våren 2022. Även mindre förändringar av urvalet, till exempel förändrade åldersintervall, påverkar de äldre resultaten på motsvarande sätt.

1.4. Covid-19-pandemins och samhällsutvecklingens påverkan

Resultaten i denna undersökning kan vara påverkade av covid-19-pandemin. Exakt hur resultaten påverkats är svårt att bedöma, eftersom pandemin medförde en mängd förändringar i sättet att leva, arbeta och studera.

Inkomstgränsen, det så kallade fribeloppet för studiemedel, var borttagen under tiden för undersökningen. Det medför att studerande kunde ha höga inkomster, utan att deras rätt till studiemedel påverkades. Att inkomstgränsen tillfälligt var borttagen ledde därmed också till att antalet studiemedelstagare var större än det annars hade varit.

En annan effekt är att pandemirestriktionerna tvingade många skolor att gå över till distansundervisning. En del av den distansundervisning som bedrevs under den aktuella perioden var alltså en direkt följd av pandemin.

Undersökningen genomfördes i april-maj 2022, alltså innan inflationen ökade kraftigt under sommaren 2022. Det innebär att resultaten kanske inte speglar de studerandes upplevelse av sin ekonomi vid tidpunkten för rapportens publicering.

1.5. Rapportens struktur

Kapitel 2 behandlar de studerandes ekonomi under studietiden. Här beskrivs bland annat upplevelsen av den ekonomiska situationen, vilka inkomstkällor man använder för sin försörjning och i vilken grad studiemedlen täcker ens utgifter.

Kapitel 3 behandlar bland annat upplevelsen av studiesituationen, anledningen till att man studerar, och hur man lyckas med studierna.

Kapitel 4 handlar om de studerandes hälsa. Här finns uppgifter om hur de studerande mår, om deras upplevelser av krav och stress, samt om de vanligaste hälsobesvärerna.

2. Den ekonomiska situationen under studietiden

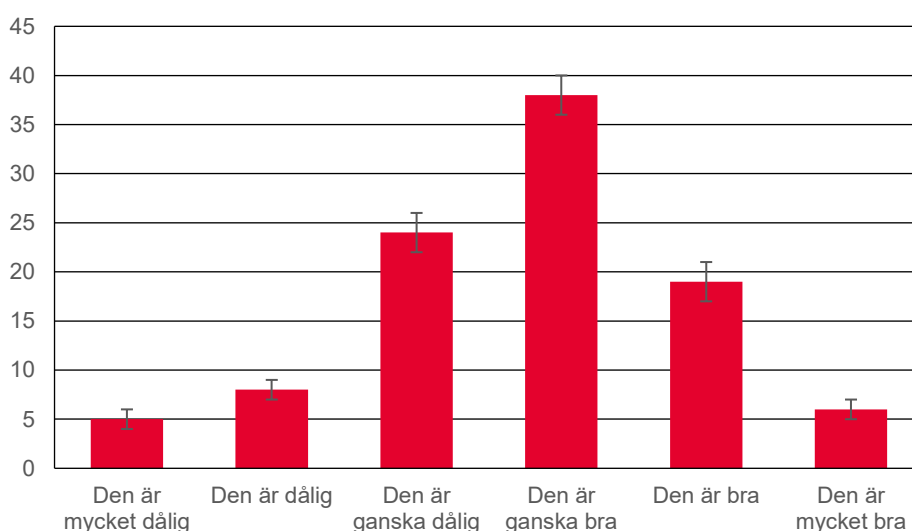
I det här kapitlet beskriver vi de studerandes ekonomi och hur de ser på studiemedlen. Är studiemedlen tillräckliga? Är de nödvändiga för att man ska kunna studera? Vi undersöker också vilken boendesituation de studerande har och om de arbetar vid sidan av studierna.

Vi ser att de flesta studerande upplever att de har en bra ekonomi under studietiden. Äldre studerande upplever sin ekonomi som något sämre än de yngre. Andelen studerande som tar studiemedlens lånedel har ökat, men av dem är det bara drygt en tredjedel som tycker att studiemedlen helt täcker levnadsomkostnaderna. Nästan hälften av samtliga studerande arbetar vid sidan av studierna, för att få in extrapengar eller för att ha råd att studera.

2.1. Drygt hälften har en bra ekonomi

Majoriteten av samtliga studerande med studiemedel på yrkeshögskola, det vill säga både de som bara har bidrag och de som även tar lån, upplever att de har en bra ekonomi under studietiden. Omkring 60 procent upplever att deras ekonomi är ganska bra, bra eller mycket bra. I jämförelse med studerande med studiemedel vid andra skolformer har studerande vid yrkeshögskola en sämre upplevelse av sin ekonomi.⁴ Fyra av tio studerande menar att deras ekonomi är ganska dålig, dålig eller mycket dålig.

Diagram 2.1 Hur upplever du att din ekonomi är under studietiden?
Studerande med studiemedel på yrkeshögskola 2022, andelar i procent

⁴ CSN (2021a), CSN (2021b)

Jämfört med dem som tar lån upplever de som bara tar bidragsdelen i något högre utsträckning att deras ekonomi under studierna är ganska bra, bra eller mycket bra. Det kan bero på att de som bara tar bidragsdelen oftast är yngre studerande, som med stor sannolikhet inte har lika stora utgifter som äldre med fullt studiemedel. Till exempel är det vanligare att yngre studerande har lägre boendekostnader för att de fortfarande bor med sina föräldrar.

Bland samtliga studerande är det en något högre andel män än kvinnor som bedömer att de har en bra eller mycket bra ekonomi under studietiden. Att kvinnor i högre utsträckning upplever sig ha sämre ekonomi än män kan bland annat bero på att en klart högre andel kvinnor har ekonomiskt ansvar för barn.⁵

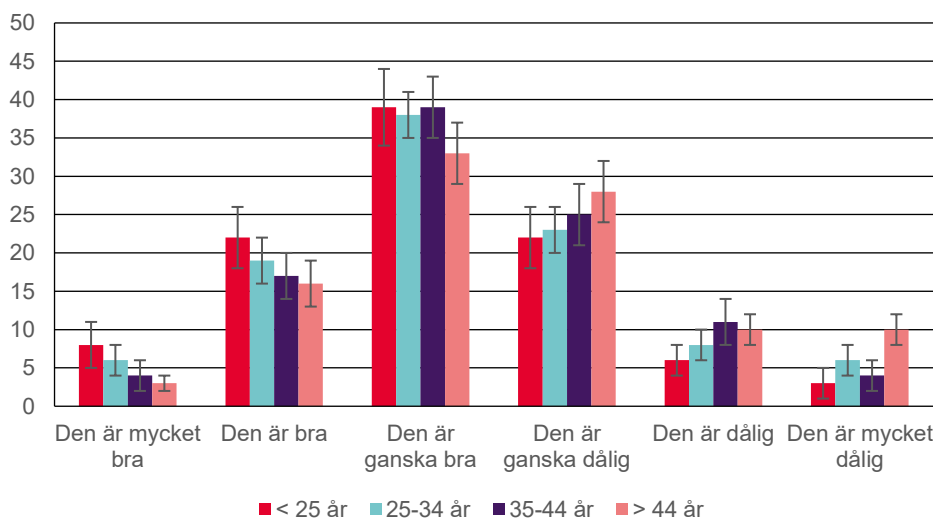
De studiemedel jag får täcker upp för en del av min litteratur och delar av resorna till skolan. Resterande går från lön. Är ensamstående mamma så det blir snävare budget. Men med CSN-bidrag har det underlättat en del!

/ 36-årig kvinna

Studerande över 35 år har en sämre ekonomi än de som är yngre än 25 år, vilket sannolikt beror på att äldre studerande oftare har barn och högre utgifter för bland annat boende.

Varannan studerande anger att hushållet skulle klara en oförutsedd utgift på 12 000 kronor⁶ inom en månad, utan att låna eller be om hjälp. Det är oförändrat sedan föregående undersökning.

Diagram 2.2 Hur upplever du att din ekonomi är under studietiden?
Studerande med studiemedel på yrkeshögskola, fördelade efter ålder, andelar i procent

2.1.1. Många rekryteras till studier av studiemedlen

På yrkeshögskolan är det 70 procent av de studerande med studiemedel som är rekryterade av studiemedlet. Det är klart fler än inom andra skolformer, där andelen

⁵ 43 procent av kvinnorna och 25 procent av männen har ekonomiskt ansvar för barn.

⁶ De oförutsedda utgifterna skrivs årligen upp enligt konsumentprisindex (KPI).

med studiemedel som är rekryterade av studiestödet är drygt 50 procent.⁷ Bland studerande som har studielån tror 78 procent att de inte skulle ha börjat studera om de inte hade kunnat få studiemedel.

Studiestödet ska möjliggöra deltagande i utbildning, för alla grupper i samhället. Därför vill vi veta om de studerande tror att de skulle ha börjat studera även om det inte hade varit möjligt att få studiestöd. Om en studerande tror att hen inte hade börjat studera utan studiestöd anser vi att den personen är rekryterad av studiestödet.

Allra viktigast är studiestödet för äldre heltidsstuderande kvinnor med barn. Yrkeshögskolestuderande består till stor del av studerande med barn, heltidsstuderande, äldre studerande och kvinnor. Det är grupper som i högre grad är rekryterade av studiemedlet än andra grupper. Andelen kvinnor som är säkra på att de inte skulle ha börjat studera om de inte fått studiemedel ser dessutom ut att ha ökat sedan 2017.

Behöver försörja andra, mina barn och hade verkligen inte haft råd att studera utan studielån.

/ 38-årig kvinna

Att studiemedelssystemet rekryterar en högre andel kvinnor än män hänger ofta samman med att studerande kvinnor i genomsnitt är äldre än männen och att kvinnor oftare har ekonomiskt ansvar för barn. Att deltidstuderande är mindre beroende av studiemedel är naturligt, eftersom de kanske inte har studier som huvudsaklig sysselsättning.

Ett mönster som känns igen från tidigare undersökningar är att äldre studerande oftare tycker att studiemedlen är otillräckliga i förhållande till levnadsomkostnaderna. Samtidigt skulle den gruppen inte ha börjat studera om den inte hade fått studiemedel. Yngre studerande hade i mycket högre utsträckning börjat studera oavsett om de hade kunnat få studiemedel eller inte.

2.2. En tredjedel tycker att studiemedlen är tillräckliga

Studiemedlen är anpassade så att bidrag och lån ska kunna täcka rimliga levnadsomkostnader. Bland studerande med både bidrag och lån bedömer en tredjedel att studiemedlen täcker alla deras levnadsomkostnader, medan knappt två tredjedelar bedömer att studiemedlen täcker minst 75 procent av levnadsomkostnaderna. Studerande över 44 år och studerande med barn (och därmed tilläggsbidrag) har svårare att få studiemedlen att räcka till. Jämför vi med högskolestuderande är det färre studerande vid yrkeshögskola som menar att studiemedlen täcker deras omkostnader.

En viktig orsak till att äldre studerande i lägre utsträckning menar att studiemedlen täcker deras omkostnader, är att äldre oftare har barn och högre kostnader för boende än yngre. Denna skillnad avspeglar sig också i skillnaderna mellan könen - och i skillnaderna mellan studerande på högskola och yrkeshögskola. Detta eftersom

⁷ CSN (2021a), CSN (2021b)

yrkeshögskolestuderande i genomsnitt är äldre än högskolestuderande och eftersom kvinnliga studerande oftare har ekonomiskt ansvar för barn.

2.2.1. Studielån ses som ett fördelaktigt lån, men inte helt problemfritt

Viljan att börja studera påverkas av hur benägen man är att ta studielån. Det är därför intressant för oss att veta hur de studerande ser på studielånet.

Bland de studerande som tar studielån är det 81 procent som tycker att lånet är fördelaktigt, men samtidigt är det lite drygt en tiondel som tycker att det inte är helt oproblematiskt att ta lån. Drygt 9 av 10 bland de studerande som tar lån tycker också att studielånet ger dem möjligheter att studera, men många tycker också att man inte lättvindigt bör ta studielån.

Jag har försökt arbeta vid sidan av studierna för att försäkra mig om att jag inte bara använder pengar från ett lån. Känns stressigt att använda lånade pengar och ogillar i vanligt fall att ta ekonomiska lån.

/ 25-årig kvinna

Många av dem som inte tar lån är rädda för att ta studielån, 41 procent jämfört med 11 procent bland dem som tar lån. Det visar att många överväger möjligheten att ta lån, men att en del studerande ändå undviker att göra det. Det kan exempelvis bero på en rädsla för skuldsättning eller okunskap kring reglerna för återbetalning.

Jag kommer bli väldigt stressad om mina studier inte leder till ett jobb, och så är jag belastad med studielån.

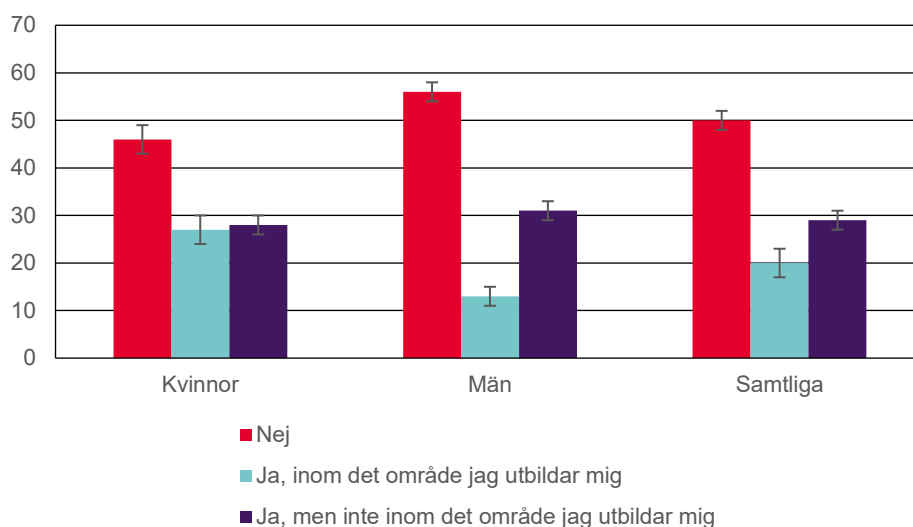
/ 46-årig kvinna

Synen på studielån skiljer sig åt mellan studerande som invandrat till Sverige och studerande som är födda i Sverige. 27 procent av de studerande som är födda utomlands känner en rädsla för att ta studielån, jämfört med 14 procent av dem som är födda i Sverige.

2.3. Kvinnor arbetar oftare vid sidan av studierna

Hälften av de studerande med studiemedel på yrkeshögskola arbetar vid sidan av sina studier. Det är vanligare bland kvinnor att arbeta vid sidan av sina studier än bland män. Kvinnorna arbetar främst inom det område de utbildar sig, medan männen i större utsträckning arbetar utanför sitt utbildningsområde. Detta är inte unikt för yrkeshögskolestuderande utan är vanligt inom alla skolformer.

Diagram 2.3 Arbetar du vid sidan av dina studier under vårterminen 2022?
 Studerande med studiemedel på yrkeshögskola, fördelade efter kön,
 andelar i procent

Studerande med endast bidragsdelen arbetar oftare vid sidan av sina studier, jämfört med dem som även tar lånedelen. Det kan bero på att studerande som bara tar bidragsdelen hellre arbetar än tar studielån. Bland dem som studerar deltid är det en klar majoritet, 86 procent, som arbetar vid sidan av studierna. Av dem som studerar heltid är det knappt hälften som arbetar. Det förklaras sannolikt av att studerande på deltid har mer tid för arbete vid sidan av studierna än dem som studerar på heltid.

Yngre och äldre arbetar vid sidan av studierna i ungefär samma utsträckning, men äldre arbetar fler timmar per vecka än yngre studerande. Anledningen till att man arbetar vid sidan av studierna skiljer sig mellan åldersgrupperna. Äldre studerande arbetar för att ha råd att studera, medan yngre främst arbetar för att få extrapengar. Det är sannolikt en följd av att äldre studerande har ett större försörjningsansvar och högre kostnader för boende.

Bland dem som inte arbetar vid sidan av sina studier anger mer än hälften att de avstår från arbete för att de vill koncentrera sig på studierna. Ungefär en femtedel svarar att de egentligen vill arbeta, men att studierna är för krävande för att detta ska vara möjligt. Kvinnor som inte arbetar har i högre utsträckning än män en vilja att arbeta vid sidan av studierna, men tycker att studierna kräver för mycket.

2.3.1. Mer vanligt att kvinnor får ekonomiskt stöd från sin partner

Utöver studiemedel kan det finnas andra försörjningskällor för den studerande, till exempel inkomst från lön, ekonomiskt stöd från en partner eller från föräldrar.

Andelen studerande som får mat och boende hos sina föräldrar har ökat. Det kan bero på att en del kostnader, till exempel boendekostnader, har stigit och att studiemedlet därför inte räcker lika långt.

Kvinnor anger fler försörjningskällor än män och är mer beroende av ekonomiskt stöd från partner eller föräldrar. En mer än dubbelt så hög andel av kvinnorna, jämfört med männen, anger att de får ekonomiskt stöd från partner.

Tabell 2.1 Hur försörjer du dig under vårterminen 2022?¹

Studierande med studiemedel på yrkeshögskola 2013–2022, andelar i procent

	2013	2015	2017	2022		
				Kvinna	Man	Totalt
Studielån och studiebidrag	68	78	75	82	82	82
Endast studiebidrag	29	21	21	16	16	16
Lön	48	37	34	42	35	38
Sparade medel	40	34	23	34	38	36
Ekonomiskt stöd från föräldrar	15	11	7	8	11	9
Mat och boende hos föräldrar	5	4	2	5	11	8
Ekonomiskt stöd från partner	28	21	15	25	12	19
Barnbidrag	16	14	12	25	11	18
Bostadsbidrag	7	5	3	5	3	4
Föräldrapenning	3	2	1	2	1	2
Underhållsstöd	1	1	2	3	0	2
Aktivitetsstöd för arbetsmarknads-politiska åtgärder	1	0	0	0	0	0
Ersättning från a-kassa	1	0	0	0	0	0
Försörjningsstöd	0	0	0	0	0	0
Sjukpenning/sjukersättning/aktivitetsersättning	0	0	0	0	0	0
Ersättning för studier från arbetsgivaren	2	1	1	0	0	0
Stipendium	1	1	0	0	1	1
Lån från bank eller kreditbolag	1	1	1	1	1	1
Annat	2	1	1	3	3	3

¹ Flervalsfråga. Summan kan därför bli högre än 100 procent.

I och med att fribeloppet var avskaffat under perioden för denna undersökning fanns det ingen begränsning när det gällde att kombinera studiemedel och inkomst från lön. Detta har dock inte medfört någon större ökning av andelen studerande som anger lön som försörjningskälla.

Av samtliga studerande vid yrkeshögskola anger drygt en tredjedel att de har lön som försörjning under sina studier.⁸ Det är en lägre andel än bland högskolestuderande, där 44 procent angav att de hade lön som försörjning under 2021.⁹ Det kan sannolikt bero på att studier på yrkeshögskola ofta innehåller praktikperioder, vilket kan göra det svårt för de studerande att ha tid och ork över till arbete vid sidan av studierna.¹⁰

Jag har LIA-praktik¹¹ vilket avser 40 h i veckan. Skulle varken ha tid eller ork att jobba efter det. Har två barn att ta hand om på kvällarna.

/ 27-årig kvinna

Av kvinnorna använder 25 procent barnbidrag som en del av försörjningen, medan motsvarande andel bland männen är 11 procent. Detta stämmer överens med att fler kvinnor än män svarar att de har ekonomiskt ansvar för barn. Att andelen som använder barnbidrag som försörjning är lägre än andelen som har ekonomiskt ansvar för barn, kan bero på att några anser att barnbidraget ska gå till barnets försörjning i första hand.

2.4. Boendekostnaderna har ökat

Drygt hälften av de studerande på yrkeshögskola bor i bostadsrätt eller villa/radhus, vilket skiljer sig jämfört med högskolestuderande där mer än 60 procent bor i någon typ av hyresrätt.¹² Det hänger samman med att studerande på yrkeshögskola i genomsnitt är äldre än studerande på högskola/universitet.

Boendesituationen är nära kopplad till livssituationen, som skiljer sig något mellan olika åldersgrupper. Det är främst de som är yngre som bor ensamma, medan majoriteten av dem som är lite äldre bor tillsammans med en partner och i många fall också med barn. Det är mer vanligt att män bor ensamma, jämfört med kvinnor, som istället oftare bor med en partner.

⁸ Detta resultat skiljer sig från resultatet på frågan om de studerande arbetar vid sidan av sina studier. Detta beror sannolikt delvis på att en del svar på denna flervälsfråga inte blivit korrekt ifyllda. Tolkningen av innebörden i ”försörjning” kan möjligen också variera något.

⁹ CSN (2021a)

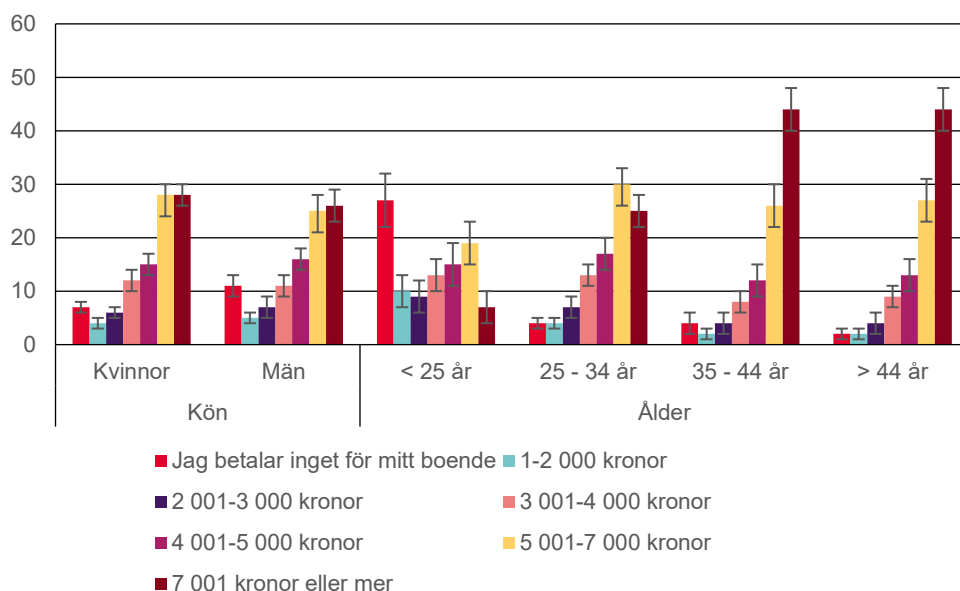
¹⁰ Myndigheten för yrkeshögskolan (u.å.)

¹¹ LIA står för Lärande i arbete och är en praktikkurs under utbildningen.

¹² CSN (2021a)

Kostnaderna för boende har ökat för de studerande. De senaste fem åren har andelen studerande på yrkeshögskola med en boendekostnad på 7 001 kronor eller mer ökat från 18 procent till 27 procent. Kvinnor betalar något mer för sitt boende än män.

Diagram 2.4 Hur mycket betalar du för ditt boende per månad¹?
 Studerande med studiemedel på yrkeshögskola, fördelade efter kön och ålder, andelar i procent

¹Kostnaden skulle anges inklusive hyra, el, amortering och ränta på bolån och enbart för den egna delen av kostnaden för boendet för den som delade boende med andra.

Lägst boendekostnader har studerande som är yngre än 25 år, där 27 procent inte har någon boendekostnad alls.

3. Studiesituationen

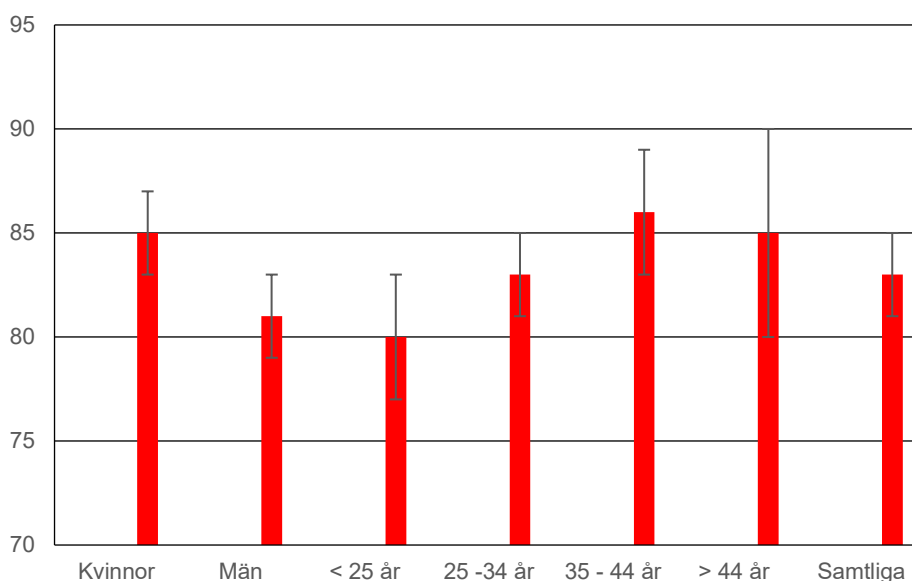
I det här kapitlet beskriver vi hur studerande inom yrkeshögskolan upplever sin studiesituation. Varför började de studera, vad säger de om sina studier och hur ser de på framtiden?

Majoriteten av de studerande börjar studera på yrkeshögskola för att få ett arbete efter avslutade studier, men andelen som började studera vid yrkeshögskola för att få ekonomiskt stöd har ökat. De flesta är nöjda med sin studiesituation och ser ljus på framtiden.

3.1. Bäst studiesituation för studerande på plats

Majoriteten av de studerande, 83 procent, har en bra eller mycket bra studiesituation. Studerande på yrkeshögskola är generellt mer positiva till sin studiesituation än studerande inom andra skolformer.¹³

Diagram 3.1 Utifrån dina studier under 2022, hur upplever du din nuvarande studiesituation? Andel som svarat "Bra" eller "Mycket bra".
Studerande med studiemedel på yrkeshögskola 2022, fördelade efter kön och ålder, andelar i procent

Vi kan inte se någon tydlig försämring av studiesituationen bland studerande på yrkeshögskola under de senaste åren. Andra skolformer har haft en mer negativ utveckling, under tidigare pandemiår.

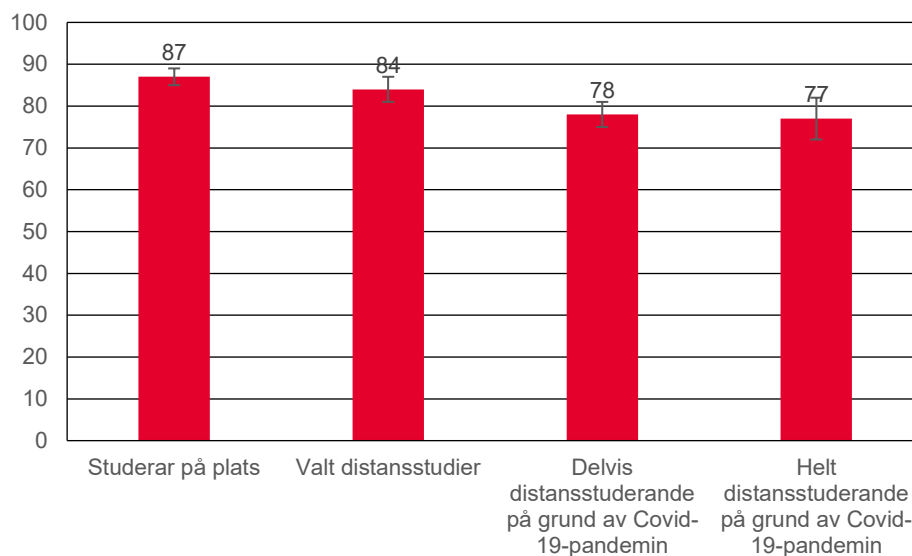
Den andel som helt eller delvis studerar på distans har ökat från 19 till 57 procent mellan 2017 och 2022, vilket naturligtvis är en följd av covid-19-pandemin.

¹³ CSN (2021a), CSN (2021b).

Rekommenderar ingen som är ung (dvs utan egen familj) att studera heltid på distans. Man måste verkligen ha ett rikt socialt liv om man skall klara det.

/23-årig kvinna

Diagram 3.2 Utifrån dina studier under 2022, hur upplever du din nuvarande studiesituation? Andel som svarat "Bra" eller "Mycket bra".
Studenter med studiemedel på yrkeshögskola, fördelade efter studerande på plats eller distans, andelar i procent

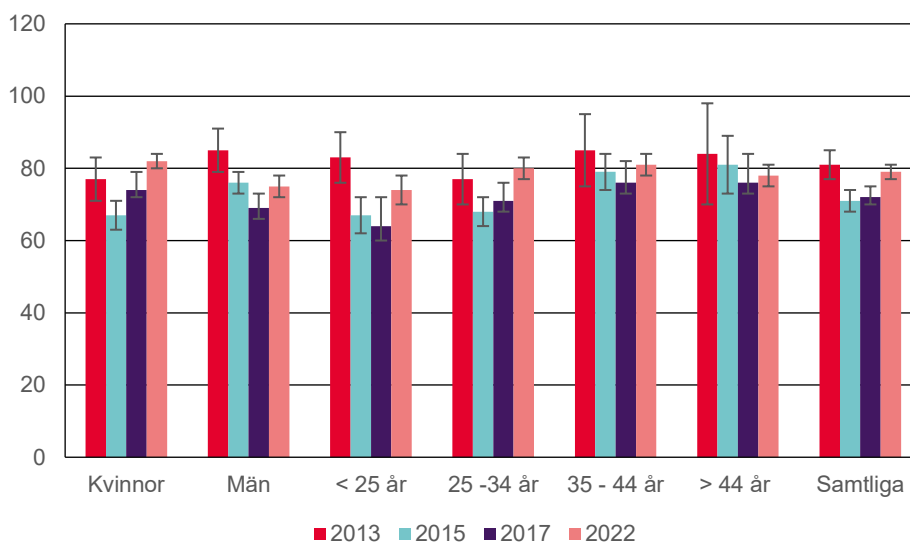

De som har fått studierna omlagda till distansstudier på grund av pandemin är mindre nöjda med sin studiesituation än de som själva valt distansstudier och de som studerar på plats.

3.2. De flesta lyckas helt med studierna

Andelen studerande som upplever att de lyckas helt med sina studier har ökat något. Det är 79 procent som upplever att de lyckas helt och 20 procent som upplever att de lyckas delvis.

Diagram 3.3 Upplever du att du lyckas med dina studier? Andel som svarat "Ja, helt". Studerande med studiemedel på yrkeshögskola 2013-2022, fördelade efter kön och ålder, andelar i procent.

År 2017 var det främst äldre studerande som upplevde att de lyckades helt med sina studier. Även nu är det så, men skillnaden jämfört med yngre studerande har jämnats ut. Kvinnor upplever i något högre utsträckning än män att de lyckas helt med sina studier. Tre fjärdedelar av de studerande tycker att tempot på deras studier är lagom. Jämfört med tidigare år är det också en lägre andel studerande som upplever studietempot som för lågt. Det är mer vanligt att kvinnor upplever att studietempot är för högt, jämfört med män.

Mycket bra utbildning till vårdadministratör. Våldigt högt studietempo och mycket dålig lön efter studierna. Hade inte orkat med om det inte var så intressant och givande.

/54-årig kvinna

3.3. Studier på yrkeshögskola ökar chansen till arbete

Kopplingen till ett framtida yrke är det tyngst vägande skälet till att man börjar studera på yrkeshögskola. 76 procent av de studerande börjar studera för att det krävs en utbildning för det de vill arbeta med. En nästan lika hög andel instämmer i påståendet att de studerar för att öka sina chanser att få ett arbete.

Jag kände att det var dags att byta yrke, varför studier var en förutsättning, vilket jag upptäckte när jag tittade runt på arbetsmarknaden. Så nöjd med steget jag tog, och valet det föll på.

/47-årig kvinna

Nästan 90 procent av de som studerar på yrkeshögskola får arbete inom ett år efter avslutade studier¹⁴. Det är naturligtvis ett starkt argument för studier på yrkeshögskola och nästan alla studerande med studiemedel tror också att studierna kommer att ge dem en ljus framtid. Anledningen till varför man börjar studera skiljer sig mellan åldrarna. Yngre börjar studera för att öka sina chanser till att få ett arbete, medan äldre oftare börjar studera för att byta yrke.

Överlag har de som invandrat till Sverige fler drivkrafter till att börja studera, jämfört med dem som är födda i Sverige. Utlandsfödda svarar exempelvis i högre grad att de studerar på yrkeshögskola för att kunna söka vidare till högre studier, öka sin allmänbildning, eller att det var självklart att de skulle börja studera.

Andelen som började studera vid yrkeshögskola för att få ekonomiskt stöd har ökat från 5 procent under 2017 till 12 procent våren 2022.¹⁵ Att fler anger försörjning som en anledning till att börja studera beror sannolikt på den ökade arbetslöshet som covid-19-pandemin fört med sig.

¹⁴ Myndigheten för yrkeshögskolan (u.å.)

¹⁵ Ökningen avser den andel som svarat att det stämmer helt eller till stor del att de börjat studera för att få ekonomiskt stöd.

4. De studerandes hälsa

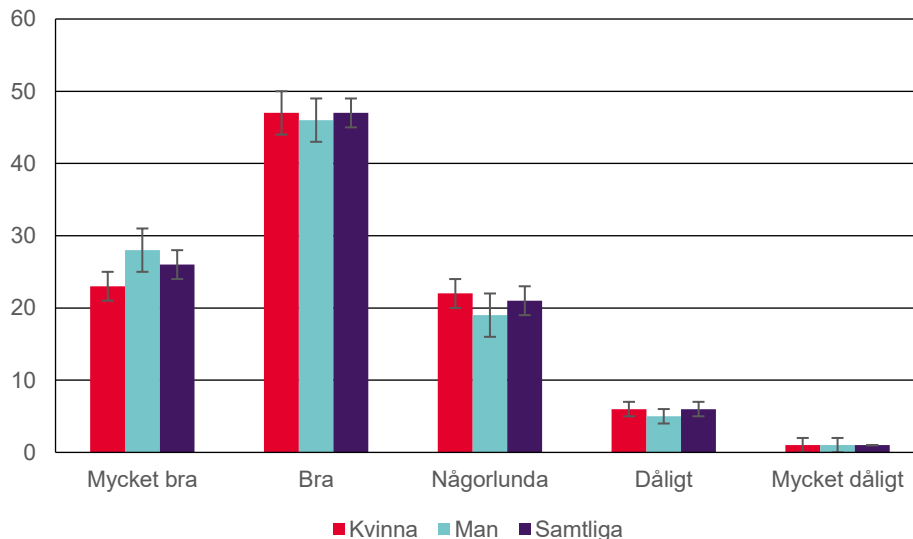
Det här kapitlet handlar om vanliga hälsobesvär, stress och krav på att prestera. Hur mår de studerande på yrkeshögskola och hur påverkar studierna deras hälsa?

De studerandes hälsa har förbättrats något under studierna, jämfört med hur de mårde innan de började studera. Trötthet, ångslan och oro utgör de vanligaste hälsobesvärerna. De flesta studerande upplever åtminstone viss stress, samtidigt som reaktionerna på de krav som studierna ställer är blandade.

4.1. De flesta mår bra

Nästan tre fjärdedelar av de studerande på yrkeshögskola mår bra eller mycket bra, vilket ligger lite lägre än befolkningen i stort.¹⁶ Studerande på yrkeshögskola mår däremot bättre än studerande inom andra skolformer.¹⁷ Det allmänna hälsotillståndet bland studerande på yrkeshögskola är likartat i alla åldrar och skillnaderna mellan de som tar lån och de med bara bidrag är små.

Diagram 4.1 Hur bedömer du ditt allmänna hälsotillstånd idag?
Studerande med studiemedel på yrkeshögskola, fördelade efter kön, andelar i procent

Att studerande vid yrkeshögskola verkar ha en något mer negativ bild av sitt hälsotillstånd än befolkningen i stort väcker frågan om studierna påverkar hälsan negativt. Något som talar emot detta är att det är vanligare att studerande upplever att hälsan förbättrats sedan studierna inleddes, än att den försämrats. Förändringen av hälsosituationen efter att studierna inleddes ser ut att vara oberoende av kön och ålder.

¹⁶ Folkhälsomyndigheten (2021)

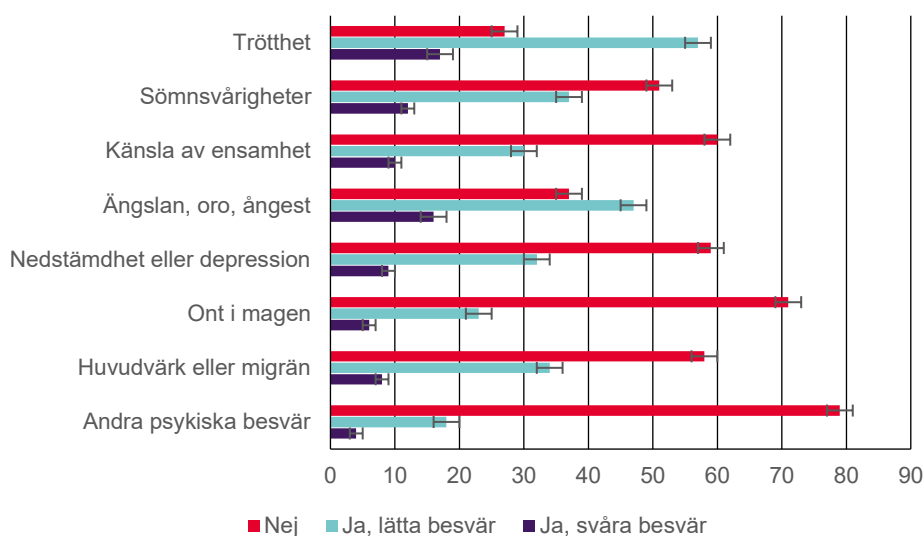
¹⁷ CSN (2021a), CSN (2021b)

Knappt hälften av de studerande har varit sjuka vid minst ett tillfälle under den senaste terminen.¹⁸ För den stora majoriteten handlar det om sjukdom under kortare tid än sju dagar. Andelen som varit sjuk är relativt lika bland män och kvinnor.

4.1.1. Trötthet, oro och sömnsvårigheter är de vanligaste hälsobesvären

De vanligaste upplevda hälsobesvären är trötthet och ängslan/oro/ångest. Drygt hälften av de studerande, 57 procent, har lätta besvär med trötthet.

Diagram 4.2 Har du något eller några av följande besvär eller symptom?
Studerande med studiemedel på yrkeshögskola,
andelar i procent¹

¹ Flervalsfråga. Summan kan därför bli högre än 100 procent.

En tydlig skillnad mellan könen är att fler kvinnor än män besväras av huvudvärk. Sammantaget har 54 procent av kvinnorna och 29 procent av männen lätta eller svåra besvär med huvudvärk. Bland fritextkommentarerna hittar vi en del kommentarer om att pandemin inneburit mer stillasittande framför en datorskärm, vilket lett till ökade problem med huvudvärk och besvär i axlar/nacke.

Jag studerar på heltid vilket innebär att jag lägger minst 42 timmar i veckan på mina studier (ofta mer) men för att ekonomin ska gå ihop måste jag jobba utöver det. Just nu jobbar jag 12 timmar och ibland mer i veckan utöver studierna. Det resulterar i jag ibland behöver studera sena kvällar/nätter. Av det blir jag trött och får ont i huvudet/migrän.

/25-årig man

Knappt en tiondel av de studerande upplever att hälsobesvären är direkt orsakade av studiesituationen. En lika stor andel upplever att besvären är direkt kopplade till deras ekonomiska situation. De hälsoproblem som orsakas av den ekonomiska situationen handlar framför allt om oro och stress.

¹⁸ Av dem som varit sjuka är det endast 12 procent som anmält detta till Försäkringskassan.

Min oro är för hur min framtid ser ut. Jag var tvungen att börja studera igen när jag ej kunde få ett jobb. Kommer jag någonsin få ett jobb? kommer jag ha råd att betala av mina lån? Kommer jag ha råd att flytta hemifrån? Kommer jag ha råd att starta familj? De är några av frågorna som jag konstant oroar mig över.

/22-årig man

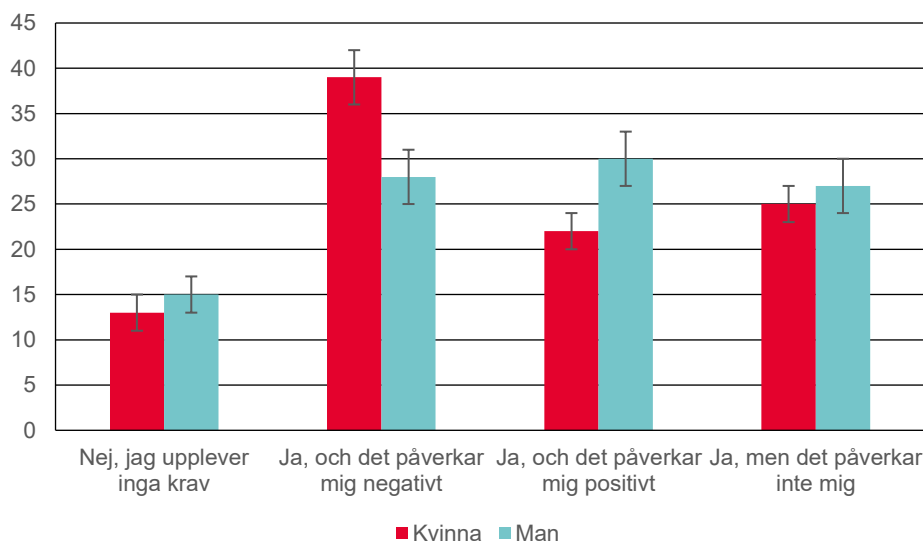
4.1.2. Drygt hälften känner sig stressade

Fyra av fem studerande på yrkeshögskola känner viss stress.¹⁹ Sammanlagt 30 procent säger att de är ganska eller väldigt stressade, vilket är lägre än bland högskolestuderande.²⁰ De yrkeshögskolestuderandes svar ligger mer i nivå med studerande vid komvux och folkhögskola.²¹

I befolkningen i stort är yngre, framför allt de mellan 16 och 29 år, mer stressade än äldre.²² I denna åldersgrupp är också kvinnor klart mer stressade än män. Bland studerande på yrkeshögskola är dessa skillnader däremot små.

En tredjedel påverkas negativt av krav på att prestera i sina studier. Något färre påverkas positivt av sådana krav och en lika stor andel uppger att de inte påverkas alls. Mer än var tionde studerande upplever inga krav alls i sina studier.

Diagram 4.3 Upplever du krav, från dig själv och andra, på att prestera i dina nuvarande studier?
Studerande med studiemedel på yrkeshögskola, fördelade efter kön, andelar i procent

Kvinnor påverkas mer negativt av de upplevda kraven än män. Andelen kvinnor som påverkas negativt är 39 procent, medan andelen män är 28 procent. Skillnaderna mellan olika åldersgrupper och mellan hel- och deltidsstuderande är däremot liten. Bland dem som inte tar lån är det något fler som inte känner några krav alls.

¹⁹ Frågan definierar stress som ett tillstånd då man känner sig spänd, nervös, rastlös och okoncentrerad. Omkring hälften känner sig stressade ”i viss mån” (och 30 procent är mer stressade än så).

²⁰ Bland högskolestuderande svarar 47 procent att de är ganska eller väldigt stressade, CSN (2021a)

²¹ CSN (2021b).

²² Folkhälsomyndigheten (2021)

4.1.3. Fler vill ha särskilt stöd av skolan

Omkring 15 procent i vår målgrupp har någon form av nedsatt funktion till följd av olycksfall, långvarig sjukdom eller andra långvariga hälsoproblem. Bland dessa anser drygt 60 procent att deras studieförmåga är nedsatt.

De som har svarat att de har nedsatt funktion, till följd av långvariga hälsoproblem, fick också en fråga om ifall de får något särskilt stöd för att klara studierna.

Diagram 4.4 Får du på grund av dessa besvär något särskilt stöd för att klara studierna?¹

Andelar i procent, 2022

¹ Besvaras av de som svarat jakande på frågan: "Har du nedsatt funktion, besvär efter olycksfall, långvarig sjukdom eller annat långvarigt hälsoproblem?".

I jämförelse med tidigare undersökningar ser det ut som att en större andel studerande nu får stöd från skolan, samtidigt som fler studerande också önskar sådant stöd.²³

4.1.4. Kränkningar, trakasserier och diskriminering

Omkring 5 procent av de studerande har någon gång under vårterminen 2022 blivit kränkta, trakasserade eller diskriminerade i samband med studierna. Ungefär lika stora andelar män som kvinnor har blivit kränkta, trakasserade eller diskriminerade.

Bland kvinnor var de vanligaste anledningarna till det kränkande bemötandet kön och etnisk tillhörighet. Bland män var etnisk tillhörighet klart vanligast.

²³ Antalet svarande är lågt på denna fråga, eftersom den endast besvaras av de som angett att de har nedsatt funktion, besvär efter olycksfall, eller långvariga hälsoproblem/sjukdom. Därför görs här endast en försiktig tolkning av resultaten.

Referenser

- Avdic, D., Gartell, M. (2015). Working while studying? Student aid design and socioeconomic achievement disparities in higher education. *Labour Economics* 33 (2015) 26–40.
- CSN (2020). Studerandes hälsa. CSN, rapport 2020:11.
- CSN (2021a). Högskolestuderandes ekonomiska och sociala situation. CSN, rapport 2021:1.
- CSN (2021b). Komvux- och folkhögskolestuderandes ekonomiska och sociala situation. CSN, rapport 2021:4.
- CSN (2022). Statistik över studiestödsnyttjandet 2021.
- Folkhälsomyndigheten (2021). Folkhälsodata. Nationella folkhälsoenkäten. Hämtad 2022-06-10 från http://fohm-app.folkhalsomyndigheten.se/Folkhalsodata/pxweb/sv/A_Folkhalsodata/A_Folkhalsodata__B_HLV/
- IFAU (2017). Student aid, academic achievement and labor market behavior. Working paper 2017:27.
- Joensen, J. (2007). Determinants and Consequences of Human Capital Investments.
- Joensen, J. (2011). Timing and Incentives: Impacts of Student Aid on Academic Achievement. Department of Economics, Stockholm School of Economics.
- Kosi, T. m.fl. (2013). Does Student Employment Deteriorate Academic Performance? The Case of Slovenia. University of Primorska.
- Myndigheten för yrkeshögskolan (u.å.). Yrkeshögskolan. Hämtad 2022-06-28 från <https://www.myh.se/yrkeshogskolan>
- Myndigheten för yrkeshögskolan (u.å.). Statistik: sysselsättning efter examen. Hämtad 2022-09-16 från <https://www.myh.se/statistik/statistik-yrkeshogskoleutbildningar/sysselsattning-efter-examen>
- Uddannelses- og Forskningsministeriet (2018). Omfang og konsekvenser af studiejobs. Hämtad 2022-06-28 från <https://www.a-kasser.dk/materiale/nyuddannet/studiejob-%C3%B8ger-chancen-for-job-som-dimittend.pdf>
- Uusitalo, R. (2010). Vad förklarar svenska universitetsstudenters höga examensålder. Bilaga 3 till LU2011.

Bilaga. Population, urval och svarsfrekvens

I denna undersökning har vi bearbetat resultaten genom att vikta dem utifrån hur många svar som kommit in från respektive viktgrupp och det faktiska antalet studerande i viktgrupperna. Vi har även analyserat svaren utifrån när de kom in i syfte att få en bild av hur svaren kunde ha blivit om fler hade deltagit i undersökningen. Denna bortfallsanalys presenteras i nästa bilaga.

Från en undersökning som baseras på ett sannolikhetsurval kan man beräkna det värde man vill skatta, inte bara som ett enda värde utan också med ett intervall, konfidensintervall eller ”felmarginal”. Ofta väljer man att använda ett konfidensintervall på 95 procent. Det innebär att om undersökningen upprepas så skulle i 95 fall av 100 det sanna (men okända) värdet²⁴ täckas in i detta intervall. Konfidensintervallens storlek beror av antalet observationer i urvalet och på hur stor spridning variabeln har. I bilagan *Tabellbilaga* till undersökningen (redovisas som ett separat dokument) återfinns samtliga resultat samt konfidensintervallen för de olika resultaten, fördelat på de olika studerandegrupperna.

Av tabellen nedan framgår antalet personer i populationen och urvalet. I tabellen framgår också antal svar och svarsfrekvenser.

Population, urval, antal svar och svarsfrekvens (procent)

		Antal i populationen	Antal i urvalet	Antal svar	Svarsfrekvens (andelar i procent)
Kön	Kvinna	18 657	3 140	1 587	50,5
	Man	16 193	2 423	1 083	44,7
Ålder	Yngre än 25 år	7 540	1 030	437	42,4
	25-34 år	16 762	2 348	971	41,4
	35-44 år	7 415	1 148	607	52,9
	45 år eller äldre	3 133	1 037	655	63,2
Lån	Har lån	28 496	4 328	2 029	46,9
	Har inte lån	6 354	1 235	641	51,9
Studietakt	Heltid	32 174	4 553	2 159	47,4
	Deltid	2 676	1 010	511	50,6
Tilläggsbidrag	Har tilläggsbidrag	10 671	1 903	1 023	53,8
	Har inte tilläggsbidrag	24 179	3 660	1 647	45,0
Totalt antal		34 850	5 569	2 670	47,9

²⁴ Det sanna värdet är det värde vi hade fått om samtliga studerande i målpopulationen hade svarat på enkäten.

Bilaga. Bortfallsanalys

I den här undersökningen blev svarsbortfallet 52 procent och inkomna enkätsvar har viktats för att göra resultateten mer representativa. Vi har även analyserat svaren utifrån när de kom in i syfte att få en bild av hur svaren kunde ha blivit om fler hade deltagit i undersökningen.

Svarsbortfall påverkar studiens resultat negativt. Det leder till mer varians och större konfidensintervall. Det kan även leda till att resultat systematiskt över- eller underskattas, jämfört med de resultat som skulle uppstå om alla i populationen mottog och besvarade enkäten. Detta problem uppstår dock inte per automatik, utan uppstår först om enkätsvaren skiljer sig åt mellan studerande som besvarade och inte besvarade enkäten.

Bortfallskorrigerade vikter ger ökad representativitet

I enkätundersökningen användes en urvalsdesign där sannolikheten att bli utvald skiljer sig mellan olika urvalsgrupper. Dessutom besvarade olika grupper enkäten i olika hög grad. Vi ser till exempel att män och yngre svarar i lägre utsträckning än kvinnor och äldre.

För att öka resultatens representativitet, för den undersökta populationen, har enkätsvaren viktats utifrån hur stora grupperna är i verkligheten samt i resultatfilen. Denna metod antar att studerande inom grupperna är lika varandra, varför studerande som besvarade enkäten även får representera studerande som inte besvarade enkäten.

Vid viktning av resultat är det önskvärt att åtminstone de större grupperna i den undersökta populationen är representerade i hög grad, i resultatfilen. I den här undersökningen är de det.

Hur skulle de som inte besvarat enkäten ha svarat?

Vi har analyserat resultaten för fem frågor utifrån när svaren kom in. Analysen baseras på ett antagande om att det finns en tidstrend i hur respondenterna svarar under insamlingsperioden. Med denna trend kan vi försöka spegla utvecklingen i svarandegruppen över till bortfallsgruppen. Vi har tittat på följande fem frågor:

- Utifrån dina studier under 2022, hur upplever du din nuvarande studiesituation?
- Hur upplever du att din ekonomi är under studietiden?
- Om det inte hade varit möjligt att få studiestöd från CSN när du började studera, hade du ändå börjat?
- Skulle du ha börjat studera om du inte hade kunnat få studielån?
- I vilken utsträckning täcks dina levnadsomkostnader av dina studiemedel?

För frågan ”Utifrån dina studier under 2022, hur upplever du din nuvarande studiesituation?” kan vi anta att en något högre andel hade varit missnöjda med sin studiesituation om fler hade besvarat enkäten. För frågan om hur den studerande upplever sin ekonomi går det inte att utläsa några tydliga tendenser som hade inneburit ett annat resultat om fler hade besvarat enkäten.

Svaren på frågan om studierna hade påbörjats även om det inte hade varit möjligt att få studiestöd, visar inga tydliga tendenser att resultatet skulle ha blivit annorlunda i den här undersökningen om fler hade besvarat enkäten. Svarsmönstret för frågan om den studerande hade börjat studera om det inte hade varit möjligt att få studielån, visar att resultatet hade varit likvärdigt i den här undersökningen om fler hade besvarat enkäten.

För frågan ”I vilken utsträckning täcks dina levnadsomkostnader av dina studiemedel?” kan vi anta att en något högre andel hade svarat att levnadsomkostnaderna täcks av studiemedel till 100 procent eller mer om fler hade besvarat enkäten.

Konfidensintervall

Alla urvalsundersökningar är förknippade med en viss osäkerhet. Denna osäkerhet kan skattas och redovisas med hjälp av konfidensintervall.

I den här rapporten använder vi som brukligt 95-procentiga konfidensintervall. Det innebär att om vi hade återupprepat den här undersökningen 100 gånger hade det sanna värdet²⁵ funnits inom konfidensintervallet 95 gånger av 100. Det betyder att de flesta konfidensintervall innehåller det sanna värdet.

I praktiken återupprepar vi inte undersökningar och vi vet sällan om ett konfidensintervall innehåller det sanna värdet eller inte. Ett konfidensintervall ger oss dock ett antal troliga värden för det sanna värdet och med 95 procent säkerhet, eller konfidens, finns det sanna värdet inom intervallet.

Konfidensintervall redovisas som beräkningen plus/minus ett värde. Nedan visas ett exempel på hur det kan se ut. I bilagan *Tabellbilaga* visas konfidensintervallet inom parentes.

Fråga 2:5. Varför började du studera på yrkeshögskola? För att bli mer allmänbildad och få större kunskaper. (Andel i procent)

	Samtliga 2022	95% KI
Stämmer inte alls	7	±1
Stämmer till viss del	25	±2
Stämmer till stor del	36	±2
Stämmer helt	32	±2

Det är 7 procent som svarade ”Stämmer inte alls” på frågan om de började studera på yrkeshögskola för att bli mer allmänbildade och få större kunskaper. Konfidensintervallet är andelen som angett det svarsalternativet plus/minus 1 procentenhet. Det

²⁵ Det sanna värdet är det värde vi hade fått om alla i populationen mottog och besvarade enkäten.

betyder att konfidensintervallet inkluderar samtliga värden mellan 6 och 8 procent. Hur stort konfidensintervallen är beror på antalet enkätsvar och hur stor variation det finns i enkätsvaren.

Ibland är vi mindre intresserade av en enstaka punktskattning, utan vill istället jämföra två punktskattningar för att se om det finns en skillnad. Då urvalsundersökningar är förknippade med en viss osäkerhet kan den skattade skillnaden bero på att det faktiskt finns en skillnad eller på den osäkerhet som är förknippad med urvalsundersökningar.

Om en skillnad är statistiskt säkerställd är det troligt att det faktiskt finns en skillnad. Om skillnaden inte är statistiskt säkerställd är det troligt att skillnaden beror på osäkerheten förknippad med urvalsundersökningar. I den här rapporten undviker vi att ta upp skillnader som inte är statistiskt säkerställda.

Vi använder en signifikansnivå på 5 procent. Det betyder att om vi hade återupprepat den här undersökningen 100 gånger hade vi konstaterat att det verkar finnas en skillnad även om det faktiskt inte finns en skillnad 5 gånger av 100. Signifikansnivån är därmed lika med sannolikheten för att begå ett så kallat typ-1 fel.

Bilaga. Enkäten

1. Studerar du med studiemedel på yrkeshögskola under vårterminen 2022?

- Ja
- Nej → Då riktar sig enkäten inte till dig och du behöver inte besvara övriga frågor. Men vi ber dig skicka in enkäten till oss, för att undvika att onödiga påminnelser skickas till dig och för undersökningens skull.

2. Varför började du studera på yrkeshögskola?

	Stämmer inte alls	Stämmer till viss del	Stämmer till stor del	Stämmer helt
För att det var självklart att jag skulle studera	☐	☐	☐	☐
För att öka mina chanser att få ett arbete	☐	☐	☐	☐
För att få ekonomiskt stöd, t.ex. studiemedel, så att jag kan försörja mig	☐	☐	☐	☐
För att det krävs utbildning för det jag vill arbeta med	☐	☐	☐	☐
För att bli mer allmänbildad och få större kunskaper	☐	☐	☐	☐
För att kunna studera till ett annat yrke än det jag har nu	☐	☐	☐	☐

3. Studerar du på distans, med eller utan fysiska träffar, under vårterminen 2022?

- Nej → GÅ VIDARE TILL FRÅGA 5
- Ja, jag läser vissa kurser på distans
- Ja, jag läser bara kurser på distans

4. Studerar du på distans under vårterminen 2022 på grund av restriktioner i samband med covid-19?

- Nej, min utbildning eller kurs går normalt på distans
- Ja, vissa av mina kurser går på distans på grund av covid-19
- Ja, alla mina kurser går på distans på grund av covid-19

5. Utifrån dina studier under vårterminen 2022, hur upplever du din nuvarande studiesituation?

Mycket Dålig	Dålig	Varken bra eller dålig	Bra	Mycket bra
☐	☐	☐	☐	☐

6. Ungefär hur många timmar *per vecka* ägnar du i genomsnitt åt dina nuvarande studier, det vill säga både lärarledd undervisning och studier på egen hand eller i samarbete med andra?

0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	>50
☐	☐	☐	☐	☐	☐

7. Hur upplever du studietempot i dina nuvarande studier?

- Det är för lågt
- Det är lagom
- Det är för högt

8. Upplever du att du lyckas med dina studier under vårterminen 2022?

- Ja, helt
- Ja, delvis
- Nej, inte alls

9. Tror du att dina studier kommer att ge dig en ljus framtid?

- Ja
- Nej

10. Hur upplever du att din ekonomi är under studietiden?

Den är ...

- mycket bra
- bra
- ganska bra
- ganska dålig
- dålig
- mycket dålig

11. Hur försörjer du dig under vårterminen 2022? Markera de svarsalternativ som är aktuella för dig.

- Studielån och studiebidrag från CSN
- Endast studiebidrag från CSN
- Lön
- Sparade medel
- Ekonomiskt stöd från föräldrar
- Mat och boende hos föräldrar
- Ekonomiskt stöd från maka/make, partner, sambo eller flickvän/pojkvän
- Barnbidrag
- Bostadsbidrag
- Föräldrapenning
- Underhållsstöd
- Aktivitetsstöd för arbetsmarknadspolitiska åtgärder
- Ersättning från a-kassa
- Försörjningsstöd (socialbidrag)
- Sjukpenning/sjukersättning/aktivitetsersättning
- Ersättning för studier från arbetsgivaren
- Stipendium
- Lån från bank eller kreditbolag
- Annat, nämligen...

12. Arbetar du vid sidan av dina studier under vårterminen 2022?

- Nej
- Ja, inom det område jag utbildar mig → **GÅ VIDARE TILL FRÅGA 14**
- Ja, men inte inom det område jag utbildar mig → **GÅ VIDARE TILL FRÅGA 14**

13. Vad är den huvudsakliga anledningen till att du inte arbetar vid sidan av dina studier? Markera endast ett alternativ.

- Jag ville koncentrera mig på mina studier
- Jag ville egentligen arbeta, men studierna var för krävande
- Min familjesituation gjorde att jag inte hade möjlighet att arbeta
- Jag ville vara med familj och vänner
- Jag behövde inte mer pengar
- Jag ville arbeta, men jag fick inget arbete
- Annan orsak, nämligen _____

Du som *inte* arbetade → GÅ VIDARE TILL FRÅGA 18

14. Ungefär hur många timmar *per vecka* arbetar du i genomsnitt vid sidan av dina studier under vårterminen 2022?

- Mindre än 4 timmar
- 4-9 timmar
- 10-19 timmar
- 20-29 timmar
- 30-39 timmar
- 40 timmar eller mer

15. Vilken är den främsta orsaken till att du arbetar vid sidan av dina studier under vårterminen 2022?

För att ...

- ha råd att studera
- få extrapengar
- få arbetslivserfarenhet
- jag måste försörja andra (barn, partner, föräldrar, släktingar)
- kunna ta mindre studielån/avstå från att ta studielån
- min arbetsgivare/mitt företag krävde det
- min utbildning krävde det
- det fanns en annan huvudsaklig orsak, nämligen _____

16. Upplever du att arbetet under vårterminen 2022 påverkar dina studier?

- Nej
- Ja...**
- Främst negativt
- Främst positivt

17. Medför arbetet att det kommer att ta längre tid för dig att bli klar med dina studier, jämfört med om du inte hade arbetat vid sidan av studierna?

- Nej
- Ja...**
- Det fördröjer studierna med mindre än en termin
- Det fördröjer studierna med mer än en termin
- Det fördröjer studierna, men jag vet inte med hur mycket

18. Bor du tillsammans med någon/några? Du kan markera flera svarsalternativ.

- Nej
- Ja ...**
- med andra studerande eller vänner
- med make/maka, partner eller sambo
- tillsammans med make/maka/partner/sambo och med barn eller ungdomar under 21 år (t.ex. syskon, egna barn, partners barn)
- tillsammans med barn eller ungdomar under 21 år (t.ex. syskon, egna barn, partners barn)
- med någon av eller båda mina föräldrar
- under andra förhållanden, nämligen _____

19. I vilken typ av bostad bor du?

- Hyresrätt som är studentbostad
- Hyresrätt som inte är studentbostad
- Bostadsrätt
- Villa eller radhus
- Rum (inneboende)
- Annat, nämligen _____

20. Hur mycket betalar du för ditt boende per månad?

Inklusive hyra, el, amortering och ränta på bolån. Ange din del av kostnaden för boendet ifall du delar boende med andra.

- Jag betalar inget för mitt boende
- 1 -2 000 kronor
- 2 001 – 3 000 kronor
- 3 001 – 4 000 kronor
- 4 001 – 5 000 kronor
- 5 001 – 7 000 kronor
- 7 001 kronor eller mer

21. Skulle du/ditt hushåll inom en månad klara av att betala en oväntad utgift på 12 000 kronor utan att låna eller be om hjälp?

- Ja
- Nej

22. Om det inte hade varit möjligt att få studiestöd från CSN när du började studera, hade du ändå börjat?

- Ja
- Ja, troligen
- Nej, troligen inte
- Nej

23. Kände du till att du endast kan få studiemedel i ett visst antal veckor per utbildningsnivå?

- Nej → GÅ VIDARE TILL FRÅGA 25
- Ja

24. Har din planering av dina studier påverkats av att du endast kan få studiemedel i ett visst antal veckor per utbildningsnivå? Du kan markera flera svarsalternativ.

- Nej
Ja...
- jag har planerat mina studier mer noggrant
 jag har koncentrerat mig mer på mina studier
 jag har läst fler kurser per termin
 jag har valt en kortare utbildning
 jag har inte läst kurser vid sidan av min utbildningsinriktning, till exempel sommarkurser
 jag har varit tvungen att hoppa över kurser som jag anser är viktiga för min utbildning
 jag har valt att använda mindre studiemedel än jag har haft rätt till
 på annat sätt, nämligen _____

25. Hur ser du på studielån från CSN?

	Stämmer inte alls	Stämmer till viss del	Stämmer till stor del	Stämmer helt
Studielån är ett fördelaktigt lån	☐	☐	☐	☐
Jag är rädd för att ta studielån	☐	☐	☐	☐
Att ta studielån är oproblematiskt	☐	☐	☐	☐
Räntan på studielånen är hög, det är bättre att ta andra lån	☐	☐	☐	☐
Studielån riskerar att drabba min familj negativt	☐	☐	☐	☐
Studielånet ger mig möjlighet att studera	☐	☐	☐	☐
Att betala ränta strider mot min tro	☐	☐	☐	☐
Studierna kommer inte att leda till ett arbete med tillräckligt hög lön för att kunna betala tillbaka studielånet	☐	☐	☐	☐
Att ta studielån är att ligga samhället till last	☐	☐	☐	☐

26. Studerar du, eller har du någon gång studerat, med studielån?

- Ja
 Nej → GÅ VIDARE TILL FRÅGA 30

27. Vad är den huvudsakliga anledningen till att du valde att ta *studielån*? Markera endast ett svarsalternativ.

- Jag behöver studielånet för att ha råd att studera
- Jag vill spara hela eller delar av studielånet
- Jag behöver studielånet för att försörja andra (t.ex. barn, partner, föräldrar, släktingar)
- Jag vill ha extrapengar
- Jag vill slippa arbeta samtidigt som jag studerar
- Jag vill inte att mina föräldrar/min partner ska behöva försörja mig
- Annan anledning, vilken _____

28. Skulle du ha börjat studera om du inte hade kunnat få *studielån*?

- Ja
- Ja, troligen
- Nej, troligen inte
- Nej

29. Har du påverkats av att studielånet du tar, eller har tagit, ska betalas tillbaka?

- Nej
- Ja, jag har inte lånat alls under någon eller några terminer
- Ja, jag har lånat mindre än jag haft möjlighet till under någon eller några terminer
- Ja, jag har koncentrerat mig mer på mina studier
- Ja, jag har arbetat för att inte behöva låna så mycket
- Ja, jag har läst fler kurser per termin
- Ja, jag har valt en kortare utbildning
- Ja, på annat sätt, nämligen _____

GÅ VIDARE TILL FRÅGA 31

30. Vad är den huvudsakliga anledningen till att du inte har studerat med *studielån*? Markera endast ett svarsalternativ.

- Jag behöver inte ta studielån för att försörja mig under mina studier
- Jag vill inte belasta min ekonomi med den återbetalning som ska göras efter avslutade studier
- Jag vill inte låna för jag tycker att det är fel att betala ränta på ett lån
- Mina föräldrar eller vänner har avrått mig från att ta studielån
- Annan anledning, vilken _____

31. I vilken utsträckning täcks dina levnadsomkostnader av dina studiemedel? Markera endast ett svarsalternativ.

- Mer än 100 procent
- 100 procent
- 75–99 procent
- 50–74 procent
- 25–49 procent
- 0–24 procent

32. Hur bedömer du ditt allmänna hälsotillstånd?

- Mycket bra
- Bra
- Varken bra eller dåligt
- Dåligt
- Mycket dåligt

33. Hur bedömer du din hälsa idag jämfört med innan du började studera?

Den är...

- mycket bättre
- något bättre
- densamma
- något sämre
- mycket sämre

34. Känner du dig för närvarande stressad?

Med stress menas ett tillstånd då man känner sig spänd, rastlös, nervös och okoncentrerad.

- Inte alls
- I viss mån
- Ganska mycket
- Våldigt mycket

35. Upplever du krav, från dig själv eller andra, på att prestera i dina nuvarande studier?

- Nej, jag upplever inga krav
- Ja, och det påverkar mig negativt
- Ja, och det påverkar mig positivt
- Ja, men det påverkar mig inte

36. Har du något eller några av följande besvär eller symptom?

	Nej	Ja, lätta besvär	Ja, svåra besvär
Trötthet?	☐	☐	☐
Sömnsvårigheter?	☐	☐	☐
Känsla av ensamhet?	☐	☐	☐
Ängslan, oro eller ångest?	☐	☐	☐
Nedstämdhet eller depression?	☐	☐	☐
Ont i magen?	☐	☐	☐
Huvudvärk eller migrän?	☐	☐	☐
Andra psykiska besvär?	☐	☐	☐
Om andra besvär, vilka? _____			

NEJ PÅ SAMTLIGA FRÅGOR → GÅ VIDARE TILL FRÅGA 42

37. Upplever du att de hälsobesvär du meddelat ovan är orsakade av din nuvarande ekonomiska situation?

- Nej, mina hälsobesvär orsakas av något annat
→ **GÅ VIDARE TILL FRÅGA 39**
- Ja, delvis
- Ja
- Vet inte → **GÅ VIDARE TILL FRÅGA 39**

38. Beskriv på vilket sätt din ekonomiska situation har orsakat detta/dessa besvär:

39. Upplever du att de hälsobesvär du meddelat är orsakade av din nuvarande studiesituation?

- Nej, mina hälsobesvär orsakas av något annat
→ **GÅ VIDARE TILL FRÅGA 41**
- Ja, delvis
- Ja
- Vet inte → **GÅ VIDARE TILL FRÅGA 41**

40. Beskriv på vilket sätt din studiesituation har orsakat detta/dessa besvär:

41. Om något annat än din ekonomiska situation eller studiesituation orsakar detta/dessa besvär, förklara gärna vad som orsakar de hälsobesvär du meddelat och på vilket sätt?

Om du inte vill eller kan svara, gå vidare till nästa fråga.

42. Har du varit sjuk under vårterminen 2022? Du kan markera flera svarsalternativ.

- Ja, på heltid under kortare tid än 7 dagar
- Ja, på heltid mellan 7 och 30 dagar
- Ja, på heltid under längre tid än 30 dagar
- Ja, på deltid under kortare tid än 7 dagar
- Ja, på deltid mellan 7 och 30 dagar
- Ja, på deltid under längre tid än 30 dagar
- Nej → **GÅ VIDARE TILL FRÅGA 44**

43. Anmälde du din sjukdom till Försäkringskassan?

- Ja
- Nej, jag visste inte att man ska anmäla den till Försäkringskassan
- Nej, jag visste att man ska anmäla sjukdom, men inte till vem
- Nej, jag såg ingen anledning till det
- Nej, jag gjorde det inte av någon annan anledning,
nämligen _____

44. Har du nedsatt funktion, besvär efter olycksfall, långvarig sjukdom eller annat långvarigt hälsoproblem?

- Nej → **GÅ VIDARE TILL FRÅGA 48**
- Ja

45. Är dina besvär ... Du kan markera flera svarsalternativ.

- fysiska besvär
- psykiska besvär

46. Medför dessa besvär att din studieförmåga är nedsatt?

- Nej, inte alls → **GÅ VIDARE TILL FRÅGA 48**
- Ja, delvis
- Ja, i hög grad

47. Får du på grund av dessa besvär något särskilt stöd för att klara studierna?

Du kan markera flera svarsalternativ.

- Ja, från skolan
- Ja, från någon annan
- Nej, men jag vill gärna få särskilt stöd från skolan
- Nej, men jag vill gärna få särskilt stöd från någon annan
- Nej, jag vill inte ha något särskilt stöd

48. Har du blivit utsatt för kränkningar, trakasserier eller diskriminering i samband med dina studier under vårterminen 2022?

- Nej → **GÅ VIDARE TILL FRÅGA 51**
- Ja, någon gång
- Ja, flera gånger

49. Om du har blivit kränkt, trakasserad eller diskriminerad i samband med dina studier, vilken diskrimineringsgrund eller annan orsak låg enligt din bedömning bakom att du blev utsatt? Du kan markera flera svarsalternativ.

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet (här ingår exempelvis utländsk bakgrund)
- sexuell läggning
- funktionsnedsättning
- ålder
- religion eller trosuppfattning
- annat, nämligen _____

50. Vem har du blivit kränkt, trakasserad eller diskriminerad av? Du kan markera flera svarsalternativ.

- Andra studerande
- Lärare eller handledare på min skola
- Lärare eller handledare på min praktikplats
- Administrativ personal på min skola
- Arbetsgivare eller arbetskamrater
- Min egen familj eller släkt
- CSN
- Annan myndighet eller organisation, nämligen _____
- Någon annan, nämligen _____

51. Har du ekonomiskt ansvar för barn?

- Nej
- Ja

52. Har du invandrat till Sverige?

- Nej
- Ja, från ett land i Europa
- Ja, från ett land utanför Europa

53. Har någon av dina föräldrar invandrat till Sverige?

	Förälder 1	Förälder 2
Nej	☐	☐
Ja, från ett land i Europa	☐	☐
Ja, från ett land utanför Europa	☐	☐
Vet inte	☐	☐

54. Vilken är eller var dina föräldrars högsta utbildningsnivå?

	Förälder 1	Förälder 2
Har inte studerat	☐	☐
Grundskola eller motsvarande	☐	☐
Gymnasieskola eller motsvarande	☐	☐
Högskola eller motsvarande	☐	☐
Vet inte	☐	☐

Här kan du lämna synpunkter och kommentarer om din situation som studerande!

Observera att vi inte kan svara på frågor som ställs här. Om du har frågor om studiestödsregler eller om handläggningen av ditt ärende ring 0771-276 000.

Stort tack för din medverkan i den här undersökningen!

Vi gör studier möjligt.